

OBSAH

ÚVOD

1. kapitola

ÚVOD DO PRÁVNÍHO MYŠLENÍ

§ 1. Struktura předmětu	11
§ 2. Program seminářů	17
§ 3. Právní literatura	18
§ 4. Předmět a struktura právní vědy	23
§ 5. Charakteristika povinného předmětu doktorského studijního programu „Bezpečnostně právní studia“	25
§ 6. Studijní plán doktorského studijního programu „Bezpečnostně právní studia“, studijní obor: „Policejní management a kriminalistika“	27

2. kapitola

K DELIMITACI PRÁVNÍCH JEVŮ (POJMOVÁ VYMEZENÍ PRÁVA)

§ 1. Fenomén práva	29
§ 2. Pozitivní a historické právo	29
§ 3. Objektivní právo	30
§ 4. Klasifikace objektivního práva	31
§ 5. Subjektivní právo	32
§ 6. Přirozené právo a základní práva	33
§ 7. Právo a svoboda	34
§ 8. Právo heteronomní a autonomní, kogentní a dispozitivní	34

3. kapitola

ZÁKLADNÍ PRÁVA

§ 1. Základní lidská práva a svobody: právní i mimoprávní fenomén	35
§ 2. Terminologie základních práv	39
§ 3. Základní právo jako subjektivní přirozené právo	40
§ 4. Klasifikace základních práv a svobod	41
§ 5. Struktura Listiny základních práv a svobod	44

4. kapitola

PRÁVO A SVOBODA, PRÁVO A ROVNOST

§ 1. Svoboda, rovnost v důstojnosti a rovnost v právech (rovnoprávnost)	45
---	----

§ 2. Svoboda rozhodování o své národnosti	48
§ 3. Zákaz újmy při uplatňování základních práv a svobod	49
§ 4. Nezadatelnost, nezcizitelnost, neprohlávitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod	51
§ 5. Ideologická a náboženská neutralita státu	52
§ 6. Sebeomezení státní moci	53
§ 7. Quae lex non prohibet, debent permisa videri	54
§ 8. Výhrada zákona při ukládání povinností a mezi základních práv a svobod (čl. 4 Listiny)	55
§ 9. Povinnosti v Listině a zákonech	57

5. kapitola

PRÁVO A TREST, PRÁVO A SPRÁVEDLNOST

§ 1. Odůvodnění práva	59
§ 2. Trest	61
§ 3. Právo a spravedlnost	63
Exkurs č. 1: „Spravedlnost“	

6. kapitola

ÚLOHA PRÁVA A MORÁLKY V OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

§ 1. Právní a neprávní normativní systémy	69
Příloha č. 1: „Exodus 19 - 20 (Mojžíš dostává Boží zákony)“	
„Matouš 5 - 7; Lukáš 6, 11; - (Kázání na hoře)“	
Příloha č. 2: „16. zpěv Bhagavadgíty“	
§ 2. Právo a etika	74
§ 3. Znak objektivního práva	75
§ 4. Společenská působnost (funkce) práva	76
§ 5. Právo na bezpečnost (osobní bezpečí)	76
§ 6. Základní pojmy teorie práva (právní dogmatika)	78

7. kapitola

VÝVOJ PRÁVNÍHO MYŠLENÍ

§ 1. Teorie přirozeného práva	79
Exkurs č. 2: „Koncepte justnaturalismu“	
§ 2. Právní pozitivismus	85
§ 3. Sociologické právní koncepte	89
§ 4. Psychologické právní koncepte	91

8. kapitola

SYSTÉM A PRAMENY PRÁVA

§ 1. Divergence historického hlediska s formálně logickým nazíráním systému práva a česko-slovenský právní dualismus	93
§ 2. Pojem „systém práva“ a jeho několikerý význam	93
§ 3. Jednota a diferencovanost systému práva	94
§ 4. Klasifikační kritéria systému práva	94
§ 5. Klasifikace systému práva v širším smyslu	94
§ 6. Klasifikace systému práva v ČR v užším smyslu	97
§ 7. Prameny (formy) práva	97
§ 8. Druhy vnějších forem práva	98
§ 9. Prameny českého práva	99
§ 10. Normativní interní instrukce	101
Příloha č. 3: „Zákon č. 309/1999 Sb., ze dne 11. listopadu 1999, o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv“	

9. kapitola

PRÁVNÍ NORMY

§ 1. Pojem a znaky právní normy	107
§ 2. Struktura právní normy	108
§ 3. Druhy právních norem	109
§ 4. Platnost a účinnost právních norem	110
Exkurs č. 3: „Legislativní proces“	

10. kapitola

REALIZACE PRÁVNÍCH NOREM

§ 1. Pojem a formy realizace právních norem	123
§ 2. Právní vztahy	125
§ 3. Aplikace právních norem	134
§ 4. Právní odpovědnost	136

11. kapitola

INTERPRETACE PRÁVNÍCH NOREM

§ 1. Význam interpretace	143
§ 2. Metody interpretace	143
§ 3. Subjekty interpretace	146

12. kapitola	
PRÁVNÍ VĚDOMÍ, PRÁVNÍ PRINCIPY, PRÁVNÍ LATINA	149
§ 1. Úvod do problematiky	149
§ 2. Pojem právní vědomí	149
§ 3. Obsah právního vědomí a jeho předmět	150
§ 4. Druhy právního vědomí	151
§ 5. Struktura právního vědomí	151
§ 6. Postoje k právu	152
§ 7. Vztah znalosti (neznalosti) právní normy k akceptaci a k jednání (chování) subjektu práva	153
§ 8. Některá obecná pravidla právní (resp. právní principy)	154
Exkurs č. 4: „Právní latina“	
13. kapitola	
PRÁVNÍ KULTURY, PRÁVNÍ CIVILIZACE A PRÁVNÍ GEOGRAFIE	159
§ 1. Vymezení pojmů	159
§ 2. Právní komparatistika	160
§ 3. Třídění velkých právních systémů	160
§ 4. Právo Evropských společenství (Právo ES/EU)	161
§ 5. K právnímu systému kontinentálnímu	162
§ 6. K právnímu systému anglo-americkému	162
§ 7. Islámský právní systém	164
§ 8. Akulturace, recepce práva a Clash of Civilizations	165
14. kapitola	
SVĚTOVÉ NÁBOŽENSKÉ SYSTÉMY V PODMÍNKÁCH GLOBALIZACE PREDIKCE CIVILIZAČNÍCH ZLOMŮ	171
§ 1. Náboženská literatura	171
§ 2. Propast mezi Západním sekulárním světem („civil religion“) a světem tradičních náboženství, zvláště kulturou islámu	173
15. kapitola	
ŠÍŘENÍ GLOBÁLNÍ KULTURY	177
§ 1. Kultura postmoderny : universalismus?	177
§ 2. Kultura yuppies, „mezinárodního univerzitního klubu“ a Mc World	178

16. kapitola

EFEKTIVNÍ INSTITUTE GLOBÁLNÍHO ŘÍZENÍ

181

- § 1. Neexistuje funkční a všeobecně přijímaná instituce globálního řízení 181
 - § 2. Boj o vládu nad světem: vlády ztrácejí legitimitu a nevládní organizace nikdy žádnou neměly 182
 - § 3. Globální politický a vojensko-politický pohled na svět 184
- Příloha č. 4:** „Počet tanků, bojových letadel, válečných plavidel (a letadlových lodí) a ponorek (1999)“: státy podle vojenské výzbroje

17. kapitola

STÁTNÍ FORMY

187

- § 1. Znak státu 187
 - § 2. Právní stát 188
- Exkurs č. 5:** „Vznik koncepce právního státu“
- § 3. Záruky legality a právní stát 192
 - § 4. Principy (znak) právního státu 193

18. kapitola

FORMY VLÁDY, UČLENĚNÍ STÁTŮ A STÁTNÍ REŽIM

195

- § 1. Forma státu 195
 - § 2. Forma vlády 195
- Příloha č. 5:** „Formy vlády v globálním pohledu“
- Příloha č. 6:** „Složení parlamentů vybraných států“
- § 3. Učlenění států 200
 - § 4. Státní režim 200
- Příloha č. 7:** „Klasifikace státních idejí podle státně symbolických forem“

19. kapitola

POLICIE V INSTITUCIONÁLNÍM A FUNKČNÍM SROVNÁNÍ V EVROPĚ A SEVERNÍ AMERICE

207

- § 1. Policejní komparatistika 207
- § 2. Vnitřní bezpečnost v mezinárodním srovnání států a teritorií 215

LITERATURA

217

¹⁾ Tj. rovnost před zákonem a Bohem.

²⁾ Z hiecká pramenů (forem) práva se opra o právní kulturu anglosaskou a kontinentální (románskou).

³⁾ „první Řím“.